Euroopa Parlament
2019-2024

Majandus- ja rahanduskomisjon

2022/2146(INI)

16.5.2023

RAPORTI PROJEKT

äriühingute maksustamise normide edasise reformimise kohta
(2022/2146(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Isabel Benjumea Benjumea

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

SELETUSKIRI 10

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

äriühingute maksustamise normide edasise reformimise kohta
(2022/2146(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogu 3. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/49/EÜ eri liikmesriikide sidusühingute vaheliste intressimaksete ja litsentsitasude suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta (intresside ja litsentsitasude direktiiv)[1],

– võttes arvesse nõukogu 30. novembri 2011. aasta direktiivi 2011/96/EL eri liikmesriikide ema- ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta (ema- ja tütarettevõtjate direktiiv)[2],

– võttes arvesse nõukogu 12. juuli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/1164, millega nähakse ette siseturu toimimist otseselt mõjutavate maksustamise vältimise viiside vastased eeskirjad (maksustamise vältimise vastane direktiiv I või ATAD I)[3] ja nõukogu 29. mai 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/952, millega muudetakse direktiivi (EL) 2016/1164 kolmandate riikidega seotud hübriidsete ebakõlade osas (ATAD II)[4],

– võttes arvesse nõukogu 15. veebruari 2011. aasta direktiivi 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (direktiiv maksustamisalase halduskoostöö kohta)[5], nõukogu 9. detsembri 2014. aasta direktiivi 2014/107/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas[6], nõukogu 8. detsembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2376, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas[7], nõukogu 25. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/881, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas[8], nõukogu 6. detsembri 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/2258, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses maksuhaldurite juurdepääsuga rahapesuvastasele teabele[9], nõukogu 25. mai 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/822, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas aruantavate piiriüleste skeemide puhul[10], ja nõukogu 22. märtsi 2021. aasta direktiivi (EL) 2021/514, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta[11],

---

[1] ELT L 157, 26.6.2003, lk 49.
[2] ELT L 345, 29.12.2011, lk 8.
[3] ELT L 193, 19.7.2016, lk 1.
[4] ELT L 144, 7.6.2017, lk 1.
[5] ELT L 64, 11.3.2011, lk 1.
[6] ELT L 359, 16.12.2014, lk 1
[7] ELT L 332, 18.12.2015, lk 1.
[8] ELT L 146, 3.6.2016, lk 8.
[9] ELT L 342, 16.12.2016, lk 1.
[10] ELT L 139, 5.6.2018, lk 1.
[11] ELT L 104, 25.3.2021, lk 1.

– võttes arvesse nõukogu 10. oktoobri 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1852 maksuvaidluste lahendamise mehhanismide kohta Euroopa Liidus (ELi vaidluste lahendamise direktiiv)[12],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2021. aasta direktiivi (EL) 2021/2101, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL seoses tulumaksualase teabe avalikustamisega teatavate äriühingute ja filiaalide poolt (avaliku riigipõhise aruandluse direktiiv)[13],

– võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiivi (EL) 2022/2523 hargmaiste ettevõtete kontsernide ja suurte riigisiseste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamise kohta liidus (teise samba direktiiv)[14],

– võttes arvesse komisjoni ettepanekuid, mis ootavad vastuvõtmist, eelkõige äriühingu tulumaksu ühtse maksubaasi (COM(2016)0685), äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasi (COM(2016)0683) ja digitaalmajanduse maksustamise paketi (COM(2018)0147 ja COM(2018)0148) kohta, samuti Euroopa Parlamendi seisukohti nende ettepanekute kohta,

– võttes arvesse komisjoni 15. juuli 2020. aasta teatist „Õiglase ja lihtsa maksustamise tegevuskava, millega toetatakse majanduse taastamise strateegiat“ (COM(2020)0312),

– võttes arvesse komisjoni 18. mai 2021. aasta teatist „Äriühingute maksustamine 21. sajandil“ (COM(2021)0251),

– võttes arvesse komisjoni 22. detsembri 2021. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu direktiiv hargmaiste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamise kohta Euroopa Liidus (COM(2021) 0823), samuti Euroopa Parlamendi seiskohta selle ettepaneku kohta[15],

– võttes arvesse majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 6. detsembri 2022. aasta järeldusi,

– võttes arvesse komisjoni 2022. aasta jaanuari uuringut „Tax compliance costs for SMEs – An update and a Supplement: Final report“ (VKEde maksukuulekuse kulud – ajakohastamine ja lisa: lõpparuanne),

– võttes arvesse aruannet Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemuste kohta ja Euroopa Parlamendi 4. mai 2022. aasta resolutsiooni Euroopa tuleviku konverentsi järelmeetmete kohta[16],

– võttes arvesse komisjoni 11. mai 2022. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu direktiiv, millega sätestatakse eeskirjad laenuvahendite kasutamise soodustamise vähendamiseks ette nähtud kompensatsiooni ja intresside mahaarvamise piiramise kohta äriühingu

[12] ELT L 265, 14.10.2017, lk 1.
[13] ELT L 429, 1.12.2021, lk 1.
[14] ELT L 328, 22.12.2022, lk 1.
[15] ELT C 479, 16.12 2022, lk 89.
[16] Vastuvõetud tekstid, P9_TA (2022)0141.

tulumaksu eesmärgil (COM(2022)0216),

– võttes arvesse komisjoni 13. oktoobri 2022. aasta üleskutset esitada tõendid ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv äritegevuse kohta Euroopas: tulumaksuga maksustamise raamistik (BEFIT),

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni president Von der Leyeni 19. oktoobri 2022. aasta kõnet Euroopa Parlamendi täiskogul 20.–21. oktoobril 2022 toimuva Euroopa Ülemkogu kohtumise ettevalmistamise kohta,

– võttes arvesse komisjoni 16. märtsi 2023. aasta teatist „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“ (COM(2023)0168),

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 23. märtsi 2023. aasta järeldusi,

– võttes arvesse oma 7. oktoobri 2021. aasta resolutsiooni kahjulikke maksutavasid käsitleva ELi poliitika reformimise (sh käitumisjuhendi töörühma reformimise) kohta[17],

– võttes arvesse oma 15. veebruari 2022. aasta resolutsiooni riikide maksureformide mõju kohta ELi majandusele[18],

– võttes arvesse oma 10. märtsi 2022. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile õiglase ja lihtsama maksustamise kohta, millega toetatakse majanduse taastamise strateegiat (EP järelmeetmed komisjoni juulis avaldatud tegevuskavale ja 25 algatusele käibemaksu, äritegevuse ja üksikisiku maksustamise valdkonnas)[19],

– võttes arvesse oma 4. oktoobri 2022. aasta resolutsiooni „Uute tehnoloogiate mõju maksustamisele: krüpto- ja plokiahela tehnoloogia“[20],

– võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 19. juuli 2013. aasta tegevuskava maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise kohta,

– võttes arvesse OECD/G20 maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise 2015. aasta oktoobri lõpparuandeid,

– võttes arvesse OECD/G20 maksubaasi kahanemist ja kasumi ümberpaigutamist käsitleva kaasava raamistiku 8. oktoobri 2021. aasta avaldust kahesambalise lahenduse kohta majanduse digitaliseerimisest tulenevate maksuprobleemide lahendamiseks, millega on ühinenud ja milles on kokku leppinud 138 liiget 141 liikmest alates 16. detsembrist 2022,

– võttes arvesse OECD/G20 kaasava raamistikuga 14. oktoobril 2020 vastu võetud esimese ja teise samba raporteid ning OECD 12. oktoobri 2020. aasta majandusanalüüsi ja mõjuhinnangu tulemusi pealkirjaga „Tax Challenges Arising from Digitalisation – Economic Impact Assessment“ (Digitaliseerimisest tekkivad maksualased probleemid –

[17] ELT C 132, 24.3 2022, lk 167.
[18] ELT C 342, 6.9 2022, lk 14.
[19] ELT C 347, 9.9 2022, lk 211.
[20] ELT C 132, 14.4 2023, lk 15.

majandusliku mõju hindamine),

– võttes arvesse 20. detsembri 2021. aasta OECD/G20 maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise kaasava raamistiku teise samba näidiseeskirju ülemaailmse minimaalse 15 % maksumäära riigisiseseks rakendamiseks,

– võttes arvesse 16. augusti 2022. aasta Ameerika Ühendriikide avalikku seadust 117–169, mida tuntakse inflatsiooni vähendamise seadusena,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni kirja,

– võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0000/2023),

A. arvestades, et liikmesriikidel on vabadus otsustada oma majanduspoliitika, eelkõige oma maksupoliitika üle ELi aluslepingute piires; arvestades, et kuigi maksupoliitika jääb suures osas liikmesriikide pädevusse, vajab ühtne turg maksupoliitika kehtestamisel kooskõlastamist, et edendada ühtse turu integratsiooni;

B. arvestades, et Euroopa ettevõtjad võitlevad praeguse ebasoodsa majandusliku ja sotsiaalse olukorra tõttu tugeva vastutuulega;

C. arvestades, et maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise tegevuskavaga õnnestus saavutada ülemaailmne konsensus paljudes agressiivse maksuplaneerimise vastase võitluse küsimustes;

D. arvestades, et EL on olnud eeskujuks rahvusvaheliste lepingute ülevõtmisel paljudesse maksudirektiividesse, mis parandavad koordineerimist ja ELi võitlust agressiivse maksuplaneerimise vastu;

E. arvestades, et 16. detsembri 2022. aasta seisuga olid 138 riiki, sealhulgas kõik ELi liikmesriigid, leppinud kokku rahvusvahelise maksusüsteemi reformis kahesambalise lahenduse abil;

F. arvestades, et maksupoliitika killustatus tekitab ühtsel turul kodanikele ja ettevõtjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) mitmesuguseid takistusi; arvestades, et need takistused pärsivad piiriülest majandustegevust ja võivad põhjustada ühtse turu moonutusi;

G. arvestades, et laenuvahendite kasutamise soodustamine äriühingute maksustamisel võimaldab teha intressimaksetelt heldeid maksusoodustusi; arvestades, et omakapitali kaudu rahastamiskulusid ei saa samal viisil maha arvata;

1. tuletab meelde, et äriühingute maksustamise valdkonnas koostööd tegevad ELi liikmesriigid ei ole eesmärk omaette, vaid pigem vahend ühtse turu väljakujundamiseks, parandamiseks ja edasiarendamiseks;

2. väljendab heameelt Euroopa Ülemkogu 23. märtsi 2023. aasta järelduste üle, milles nõutakse üldise õiguskeskkonna lihtsustamist ja halduskoormuse vähendamist, ning komisjoni 16. märtsi 2023. aasta teatise üle, milles rõhutatakse, et ELi maksuraamistik

on majanduskasvu ja erainvesteeringute toetamisel keskse tähtsusega, eelkõige piiriüleste investeeringute maksutõkete kõrvaldamise kaudu;

3. rõhutab, et äärmiselt oluline on võidelda agressiivse kasumi ümberpaigutamise vastu, edendades samal ajal maksualast õiglust, läbipaistvust ja kindlust ning säilitades samal ajal maksude taseme, mis toetab kestlikku majanduskasvu;

4. võtab teadmiseks arvukad maksudirektiivid alates 2011. aastast, mis on viinud äriühingute õiglasema, lihtsama ja tõhusama maksustamiseni ELis ning suure hulga maksukuulekuse kohustusteni ELis[21];

5. taunib asjaolu, et liikmesriigid on rakendanud ja kohaldanud maksudirektiive erinevalt, mis kahjustab ühtse turu nõuetekohast toimimist ning põhjustab maksubaaside ebaühtlust, suuremat bürokraatiat ja suuremaid nõuete täitmisega seotud kulusid;

Nõuete täitmise koormuse vähendamine ELi ettevõtjatele

6. märgib, et maksukuulekuskulud on suurte hargmaiste ettevõtjate jaoks hinnanguliselt ligikaudu 2 % tasutud maksudest, samas kui VKEde puhul moodustavad need hinnanguliselt umbes 30 % tasutud maksudest; tuletab meelde, et Euroopa ettevõtjad, eelkõige VKEd, on peamised majanduskasvu ja töökohtade loomise soodustajad;

7. kutsub komisjoni üles esitama üldhinnangu äriühingute maksustamise valdkonnas alates 2011. aastast võetud meetmete kohta ning viivitamata kergendama ettevõtjate koormust, tuginedes regulatiivsele moratooriumile ja lükates edasi neid maksuakte, mis suurendaksid tarbetult juba koormatud ettevõtjate kulusid; kutsub komisjoni üles kontrollima konkurentsivõimet uute seadusandlike maksualaste ettepanekute puhul, nagu nõudis Euroopa Ülemkogu kõigi uute ettepanekute puhul 22. märtsil 2023;

8. väljendab heameelt Euroopa tulevikku käsitleva konverentsi 9. mai 2022. aasta ettepaneku üle kontrollida konkurentsivõimet, et analüüsida muu hulgas uute maksualaste õigusaktide mõju äriühingutele ja nende ettevõtluskeskkonnale; ootab kannatamatult komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 19. oktoobri 2022. aasta teadaande rakendamist, millega kehtestatakse ELi õigusaktides standardne konkurentsivõime kontroll;

9. võtab teadmiseks uue arutelu maksusoodustuste üle pärast USA inflatsiooni vähendamise seadust; kutsub komisjoni üles lubama katsetada maksusoodustusi; nõuab siiski, et kõik otsused tehtaks kooskõlastatult, et säilitada ühtse turu toimimine;

10. kutsub liikmesriike üles tegelema kapitaliinvesteeringute täieliku ärakasutamise poliitikaga ja muutma kapitalitoetused püsivaks, et parandada tegelikke investeeringuid ja toetada Euroopa konkurentsivõimet;

11. kutsub liikmesriike üles kõrgeid inflatsioonimäärasid silmas pidades kasutama kõrgematel energiahindadel põhinevaid lisatulusid otse ettevõtjate, eriti VKEde

[21] Vt eelkõige maksustamise vältimise vastased direktiivid (ATAD I ja ATAD II), maksustamisalase halduskoostöö direktiivi (DAC 1 – DAC 7) muudatused, ema- ja tütarettevõtjate direktiivi läbivaatamine, ELi vaidluste lahendamise direktiiv, avalik-õigusliku riigipõhise aruandluse direktiiv või teise samba direktiiv.

koormuse leevendamiseks;

Teise samba leping

12. võtab teadmiseks OECD/G20 kaasavas raamistikus vastu võetud kahesambalise lahenduse seoses maksustamise õiguse jagamise ja 15 % minimaalse maksumäära kehtestamisega hargmaiste ettevõtjate globaalsele kasumile;

13. märgib, et lisaks ebastabiilse ettevõtluskeskkonna ja üha suurema arvu ELi maksudirektiividega toimetulekule keskenduvad ettevõtjad oma rahalised ja inimressursid teise samba eeskirjade kohaldamisele; kutsub komisjoni üles andma ettevõtjatele hingamisruumi ja piisavalt aega võimalike uute BEFIT-eeskirjade ettevalmistamiseks;

Äriühingu tulumaksu lihtsustatud korra suunas

14. kutsub komisjoni üles suunama kõiki liikmesriike lihtsustatud maksusüsteemi suunas, et vähendada ettevõtjate, eriti VKEde halduskoormust; tunnistab, et tagastamismenetluste, mahaarvamiste ja kohtuvaidluste lihtsustamine on muud lahendused halduskoormuse vähendamiseks, eriti VKEde jaoks;

15. tuletab meelde, et äriühingu tulumaksu süsteemide õigusraamistiku keerukuse lihtsustamine aitab meelitada ligi välismaiseid otseinvesteeringuid ja vähendada ohtu, et ettevõtjad paigutatakse ümber kolmandatesse riikidesse;

16. väljendab heameelt komisjoni kava üle töötada välja BEFITi ettepanek, mida oodatakse 2023. aasta kolmandas kvartalis, et töötada välja uus ja ühtne ELi äriühingu tulumaksu reeglistik, mis põhineb õiglasel, terviklikul ja tõhusal valemil ning ettevõtjate tulumaksu ühtsel maksubaasil, mis tagab äriühingutele selguse ja prognoositavuse;

17. kordab oma seisukohta, et BEFITi algatust peaks siiski toetama muutuseks vajalikku poliitilist toetust loov poliitiline protsess ja sellega peaks kaasnema põhjalik mõjuhinnang;

18. võtab teadmiseks BEFITi eesmärgid, mida on käsitletud komisjoni üleskutses esitada tõendid mõjuhinnangu koostamiseks, suurendada ettevõtjate vastupanuvõimet, vähendades maksueeskirjade keerukust ja piiriüleste tehingutega seotud ELi ettevõtjate nõuete täitmisega seotud kulusid, kõrvaldada piiriüleste investeeringute takistused ja muuta ühtne turg rahvusvaheliste investeeringute jaoks atraktiivsemaks kohaks, luua õiglast ja kestlikku majanduskasvu soodustav keskkond, sillutades teed halduse lihtsustamisele, ning tagada kestlik maksutulu, mis on praeguses keerulises majanduskliimas eriti oluline;

19. rõhutab ühtse kontaktpunkti ideed, mis võimaldaks esitada ühe konsolideeritud maksudeklaratsiooni; kutsub komisjoni üles looma ühtse kontaktpunkti BEFITi eeskirjade kohaldamiseks katseetapis ja lisama selle kui BEFITi alalise tunnuse, kui katseetapp on edukas;

20. võtab teadmiseks komisjoni 11. mai 2022. aasta ettepaneku laenuvahendite kasutamise soodustamise kohta; taunib nõukogu 6. detsembri 2022. aasta otsust peatada ettepaneku

läbivaatamine; kutsub nõukogu üles alustama uuesti läbirääkimisi selle ettepaneku üle;

21. rõhutab, et erasektori fiskaalselt vastutustundlikul viisil rakendatud teadus- ja arendustegevuse maksusoodustused (nt maksukrediit, suurendatud maksukompensatsioonid või kohandatud amortisatsioonigraafikud) võivad aidata suurendada majanduse üldkulutusi teadus- ja arendustegevusse, millega kaasnevad sageli positiivsed välismõjud; tuletab meelde, et äriühingute kulutused teadus- ja arendustegevusele olid Euroopa Investeerimispanga investeerimisaruande 2022/2023 kohaselt 2020. aastal 1,5 % ELi SKPst, võrreldes 2,6 %-ga USAs ja Jaapanis; kutsub komisjoni üles esitama hinnangut erasektori teadus- ja arendustegevuse maksusoodustuste kohta;

°

° °

22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

COVID-19 pandeemia, millele järgnes Venemaa agressioon Ukraina vastu, on pannud Euroopa ettevõtjatele tohutu surve kõrge inflatsiooni, liikumispiirangute kõrvalmõjude, tarneahela probleemide ja toorainete nappuse tõttu. Need takistused on lisakoormus ELi erasektorile, kellel on varasemate ELi maksualaste õigusaktide kohaselt juba suured nõuete täitmisega seotud kulud.

Nende kahe kriisi tagajärjed on olnud eriti kahjulikud Euroopa VKEdele, samal ajal kui peaaegu kõik Euroopa Liidu (EL 28) finantssektorivälised ettevõtjad (99,8 %) ja kaks kolmandikku EL 28 tööhõivest (66,6 %) on ebasoodsas konkurentsiolukorras, kuna nõuete täitmisega seotud kulud on suuremad kui hargmaistel ettevõtjatel ja neil, kus soodustatakse laenuvahendite kasutamist.

Euroopa ettevõtjate, eriti VKEde konkurentsivõime toetamiseks on raportöör seisukohal, et:

- Euroopa ettevõtjate regulatiivset koormust tuleks viivitamata vähendada, jõustades regulatiivse moratooriumi ja hinnates varasemate meetmete mõju äriühingute maksustamisele enne uute õigusaktide ettepanekute tegemist. Oluline on võtta arvesse Euroopa tuleviku konverentsi täiskogu istungil välja pakutud konkurentsivõime kontrolli, millele keskendus ka komisjoni president ja Euroopa Ülemkogu. Energiahindade inflatsioonist tulenev täiendav maksutulu võib leevendada praeguste kõrgete inflatsioonimäärade mõju.

- Euroopa ettevõtjate praeguse ja tulevase konkurentsivõime toetamiseks tuleks kaaluda maksusoodustuste ja muude stiimulite kasutamist. Otsus selliste toetusmeetmete kehtestamise kohta tuleks siiski teha liikmesriikide vahel koordineeritult, et mitte ohustada ühtse turu toimimist.

- Euroopa ettevõtjate, eriti VKEde halduskoormuse vähendamisel on peamine liikuda lihtsustatud maksusüsteemi suunas. Komisjon peaks suunama liikmesriike tagastamismenetluste, mahaarvamiste ja kohtuvaidluste lihtsustamisele. Regulatiivse koormuse vähendamine suurendab Euroopa ettevõtjate vastupanuvõimet, soodustab rahvusvahelisi investeeringuid ning loob keskkonna, mis soodustab õiglast ja kestlikku majanduskasvu.

- Võttes arvesse tulevast BEFITi ettepanekut ja OECD teise samba eeskirjade rakendamist, peaks komisjon järjestama nende regulatiivsete pakettide rakendamist, et anda Euroopa ettevõtjatele vajalik hingamisruum ja aeg, et valmistuda muutuvaks regulatiivseks maastikuks.